

ชื่อวิทยานิพนธ์	ผ้าในวรรณคดีไทย
ผู้เขียน	นายเสกษร แบนเหลือ
สาขาวิชา	ภาษาไทย (สาขาวรรณคดี)
ปีการศึกษา	2532

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้า เรื่องผ้าในวรรณคดีไทย นับว่ามีคุณค่าควรแก่การศึกษา เป็นอย่างยิ่ง เพราะวรรณคดีเป็นสมบัติอันล้ำค่ายิ่งของสังคม เป็นส่วนหนึ่งของ วัฒนธรรม และสามารถช่วยส่งเสริมวัฒนธรรมได้ด้วย เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายเป็น วัฒนธรรมแขนงหนึ่งที่แสดงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาติ วรรณคดีไทยหลาย เรื่อง ได้กล่าวถึงผ้าชนิดต่าง ๆ ไว้อย่างน่าสนใจควรแก่การนำมาศึกษา วรรณคดี ไทยที่นำมาศึกษาครั้งนี้ เป็นวรรณคดีไทยสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นจำนวน 24 เรื่อง ที่มีข้อมูลเรื่องผ้าปรากฏอยู่ การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญ 3 ประการ คือ เพื่อศึกษาลักษณะของผ้าชนิดต่าง ๆ ที่ปรากฏในวรรณคดีไทย เพื่อศึกษาประวัติ ความเป็นมาของผ้าชนิดต่าง ๆ ที่ปรากฏในวรรณคดีไทย และเพื่อศึกษาวัฒนธรรม การใช้ผ้าที่ปรากฏในวรรณคดีไทย วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้าใช้วิธีวิจัย เอกสาร และเสนอผลงานแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า วรรณคดีไทยสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นมีชื่อผ้า ปรากฏอยู่ 48 ชนิด ซึ่งมักจะเรียกชื่อผ้าตามลักษณะลวดลาย และตามชื่อเมืองที่ ผลิต ผ้าเหล่านี้ส่วนมากจะผลิตจากใยผ้าฝ้าย ไหม และขนสัตว์ โดยวิธีการทอเป็น ส่วนใหญ่ เนื้อผ้ามีตั้งแต่ละเอียดจนหยาบ มีสีล้วนและลวดลายต่าง ๆ กัน นิยมนำมา ใช้นุ่ง ห่ม คาด และทำเป็นเสื้อ ผ้าชนิดต่าง ๆ เหล่านี้มีทั้งที่ผลิตขึ้นในประเทศ และสั่งเข้ามาจากต่างประเทศ โดยเฉพาะจีน และอินเดีย ผ้าที่สั่งมาจากต่าง ประเทศมักเป็นผ้าเนื้อดี ราคาแพง นิยมใช้ในหมู่ชนชั้นสูง ส่วนผ้าที่ผลิตขึ้นใน

ประเทศเป็นผ้าที่ผลิตจากฝ้าย เป็นส่วนใหญ่และนิยมนำมาใช้ในหมู่ประชาชนทั่วไป
วัฒนธรรมการใช้ผ้าที่ปรากฏในวรรณคดีไทยสะท้อนให้เห็นถึงการใช้ผ้าเป็น
เครื่องกำหนดฐานะทางสังคมของบุคคล ความเชื่อ เรื่องการนุ่งห่มผ้าตามสีประจำ
วัน และการใช้ผ้าตามเวลาและโอกาสต่าง ๆ

สรุปความสำคัญที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า เรื่องผ้าในวรรณคดีไทยครั้งนี้
ได้ 5 ประการ คือ ประการที่หนึ่ง ทำให้ทราบถึงลักษณะของผ้าชนิดต่าง ๆ ที่
ปรากฏในวรรณคดีไทย ประการที่สอง ทำให้ทราบถึงประวัติความเป็นมาของผ้า
ชนิดต่าง ๆ ที่ปรากฏในวรรณคดีไทย ประการที่สาม ทำให้ทราบถึงวัฒนธรรม
การใช้ผ้าที่ปรากฏในวรรณคดีไทย ประการที่สี่ ทำให้มองเห็นคุณค่าของวรรณคดี
ไทยมากยิ่งขึ้น และประการที่ห้า เป็นประโยชน์และแนวทางในการศึกษาค้นคว้า
ด้านวรรณคดีให้แพร่หลายต่อไป

Thesis Title : Fabric Patterns in Thai Literature
Author : Satian Panhleua
Major Program : Thai (Literature)
Academic year : 1989

Abstract

The study of Fabric Patterns in Thai Literature is very useful because literature is one of the most worthwhile human property. It is an important cultural element and can be sustained for a long time. The garments people wear reflect the cultural uniqueness of each tribe. Many names of cloth are found in Thai Literature. These are interesting and challenging to study. The researcher chose 24 works of literature written in an early period of the Chakri Dynasty, in which cloth's names were mentioned and studied them with 3 objectives: to study the fabric patterns and its traits, to search the historical background of these clothes, and to find out the cultural functions of each. To access these objectives, a lot of documentary research was done and the findings were presented in an analytical descriptive style.

From the study, the names of 48 kinds of cloth were found. Most of these names came from their artistic patterns and towns of manufacture. These cloths were made from cotton,

silk and animal hair or fur. Some of them were crude, but some were fine, and they were different in color and style. In addition, it was also found that these cloths were used differently; wearing, covering, buckling and dress making. Lots of these cloths were produced in Thailand, but some of them were imported especially from India and China. The imported ones were better in quality and higher in price. Only the rich and high class people could afford them. It is evident that the use of cloth reflects the social class of people, and also represents people's beliefs and other cultural aspects.

In general, it can be concluded that this research gives 5 advantages; making us know about different types of cloth, their historical background and the way people used them. Furthermore, it shows the value of literature and provides new trends on the study of literature.